

ԿԱՐԾԻՔ

**Ռուզան Սիմոնի Անանյանի «Ռաֆայել Շիշմանյանի արվեստը» թեմայով
թեկնածուական ատենախոսության վերաբերյալ, ներկայացված ԺԷ.00.03 -**

«Կերպարվեստ, դեկորատիվ և կիրառական արվեստ, դիզայն»

մասնագիտությամբ

արվեստագիտության թեկնածուի գիտական աստիճանի հայցման

Ռուզան Սիմոնի Անանյանի «Ռաֆայել Շիշմանյանի արվեստը» խորագիրը կրող ատենախոսությունը միտված է լրացնելու ժամանակակից հայ նշանավոր գեղանկարիչներից մեկի՝ Ռաֆայել Շիշմանյանի ստեղծագործական գործունեությունը, նորովի, արվեստագիտական իմաստավորմամբ քննարկելու և ամբողջացնելու նրա արարած արվեստը:

Ատենախոսությունը բաղկացած է ներածությունից, երկու գլուխներից, եզրակացություններից, նկարների վերատպություններից ու դրանց պատկերագրության ցանկից:

Իր առաջ դրված խնդիրները լուծելու համար ատենախոսը կիրառել է համեմատական՝ քննական-վերլուծական մեթոդը, որը տվյալ թեմայի նպատակները և խնդիրները բացահայտելու տեսանկյունից արդարացված մոտեցում է:

Ներածության մեջ ատենախոսը հիմնավորում է թեմայի արդիականությունը, շարադրում ուսումնասիրության նպատակը, խնդիրները, գիտական նորույթը, ներկայացնում ատենախոսության մեթոդաբանությունը և գործառնական նշանակությունը:

Աշխատության առաջին գլուխը կրում է «Ռաֆայել Շիշմանյանի կյանքի ուղին» խորագիրը: Այստեղ չորս ենթագլուխներով ներկայացվել է գեղանկարչի պատանեկության ու ուսումնառության տարիները, նկարչական առաջին փորձերը, որմնանկար, մանրանկար, նկարազարդումներ, ինչպես նաև հասարակական և արվեստաբանական գործունեությունը: Հեղինակն այս գլուխը եզրափակում է Ռաֆայել Շիշմանյանի կերպարվեստին անդրադարձած արվեստագետների

տեսակետների ներկայացմամբ, որոնց դիտարկումներն ամբողջացնում են քննարկվող թեման և արվեստագետի մասին մեր ունեցած ընկալումները:

Երկրորդ գլուխը՝ «Ռաֆայել Շիշմանյանի ստեղծագործությունը (1947-1959)» բաղկացած է երեք ենթագլխից: Առաջին ենթագլխում ատենախոսը վերլուծում է գեղանկարչի առանցքային թեմաներից մեկը՝ բնանկարները, որոնց միջոցով Շիշմանյանը վերարտադրում է իրեն հոգեհարազատ բնաշխարհը, և կարծես արձանագրում-դրոշմում է ժամանակը՝ նրան տալով նյութեղեն-իրական արտահայտչականություն:

Ռաֆայել Շիշմանյանի նախընտրած երկրորդ ժանրը ջրային տարերքն է, որը, ըստ ատենախոսի, իրականացրել է իմպրեսիոնիստական ոճով, և դրանով իսկ էլ ավելի շեշտել են անզուսպ տարերքի հարափոփոխ էությունը:

Երրորդ ենթագլխում՝ «Ռաֆայել Շիշմանյանի հայաստանյան շրջանի աշխատանքները», ատենախոսն անդրադարձել է նկարչի ստեղծագործության այս փուլին:

Ռաֆայել Շիշմանյանի ստեղծագործությունները Ռուզան Անանյանը քննարկում է նրա ժամանակաշրջանի գեղարվեստական կյանքի համատեքստում: Ատենախոսը վեր է հանում և ներկայացնում է արվեստագետի ինչպես հանրահայտ, այնպես էլ դեռևս անհայտ ստեղծագործությունները, գիտական շրջանառության մեջ դնում արխիվային լուսանկարներ ու հոդվածներ:

Ատենախոսը յուրաքանչյուր գլխի վերջում կատարել է վերլուծություններ, որոնցից բխող կարևոր արդյունքները ներկայացրել է եզրակացություններ գլխում: Նա գիտական կարևոր դրույթները ձևակերպել է հստակ, կատարել արժանահավատ փաստերով հիմնավորված եզրահանգումներ: Այս մոտեցումը բարձրացնում է կատարված աշխատանքի արժեքը, վկայում ատենախոսի գիտական բարեխղճության և արհեստավարժ մակարդակի մասին:

Հարկ է նշել նաև, որ Ռուզան Անանյանի տեսական դիտարկումները հիմնավորված են ու վկայում են նրա ինքնուրույն մտածողության մասին: Առաջադրած տեսակետների և քննությունների շրջանակում Ռաֆայել Շիշմանյանի

արվեստը ներկայանում է մի նոր լույսի ներքո, որը վեր է հանում արվեստագետի թեմատիկ, ոճական և կատարողական առանձնահատկությունները, համակողմանի մեկնաբանում նրա ներքնաշխարհը: Այս դիտարկումները ներկայացված են ատենախոսության երկու վերլուծական գլուխներում:

Ատենախոսությունը շարադրված է գրագետ հայերենով, մտքի հետևողական և տրամաբանական զարգացմամբ ու հագեցած է արվեստաբանական հստակ մեկնաբանություններով: Ակնառու է, որ ատենախոսն օժտված է վերլուծական մտածողությամբ և գիտական ընդհանրացումներ կատարելու կարողությամբ:

Գիտական ապարատը համապատասխանում է պահանջվող նորմերին: 91 անունից բաղկացած գրականության ցանկն ու էլեկտրոնային 2 հղումներն ամբողջությամբ արտացոլված է տեքստում՝ մեջբերումների և հղումների տեսքով, իսկ արխիվային նյութերի ու պարբերականներում հրատարակություններն ամբողջացնում են թեմայի հետ առնչվող նյութերը՝ աշխատություններ, գրքեր, հոդվածներ:

Ատենախոսության հիմնական դրույթներն արտացոլված են 6 տպագիր հրապարակումներում, որոնք ամբողջական ու լիարժեք պատկերացում են տալիս ատենախոսության բովանդակության մասին:

Սեղմագրի բովանդակությունը համապատասխանում է ատենախոսության հիմնական դրույթներին:

Նշելով ատենախոսության արժանիքները, այնուամենայնիվ հեղինակի ուշադրությունն ենք հրավիրում որոշ ոչ էական, հիմնականում տեխնիկական թերությունների վրա, որոնք կարող են օգտակար լինել ատենախոսին հետագայում ավելի խորը ուսումնասիրության, և, թերևս աշխատանքը հրատարակման պատրաստելու ընթացքում.

- Կան առանձին վրիպակներ և շարադրանքում հանդիպող ոչ հստակ ձևակերպումներ, օտարալեզու տերմինների կիրառում:
- Ցանկալի կլիներ, որ վերլուծական խոսքում ատենախոսն ավելի հաճախ անդրադառնար նկարչի սերնդակիցների ստեղծագործություններին,

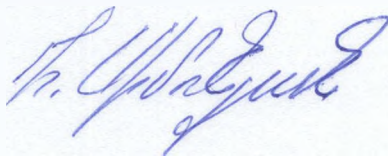
բացահայտեր ընդհանուր մոտեցումներն ու աղբյուրները, անդրադառնար այդ սերնդին հուզող խնդիրներին:

Վերոնշյալ դիտողություններն ամենևին չեն ստվերում կատարված աշխատանքը, որն արժանի է բարձր գնահատականի: Մեր առջև դրված է ժամանակակից արվեստաբանական իմացությամբ կատարված գիտական ուսումնասիրություն, որը բավարարում է Հայաստանի Հանրապետությունում գիտական աստիճանաշնորհման կանոնակարգի 7-րդ կետի «գիտության տվյալ բնագավառում կարևոր նշանակություն ունեցող խնդրի լուծում» պայմանին, իսկ դրա հեղինակ Ռուզան Սիմոնի Անանյանը արժանի է ԺԷ.00.03 - «Կերպարվեստ, դեկորատիվ և իրառական արվեստ, դիզայն» մասնագիտության գծով արվեստագիտության թեկնածուի աստիճանին: Եվ մենք միջնորդում ենք հարգարժան գիտխորհդին Ռուզան Սիմոնի Անանյանին շնորհելու իր հայցած գիտական աստիճանը:

Պաշտոնական ընդդիմախոս՝

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության «Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի հնագիտական հետազոտությունների բաժնի վարիչ, արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր՝

Հակոբ ՍԻՄՈՆՅԱՆ

Արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր, Հակոբ Սիմոնյանի ստորագրությունը հաստատում եմ՝

ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարության «Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի

Գիտական քարտուղար՝

09.09.2026

Թագուիկ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

